

Branko Pavlović,
član Izvršnog komiteta Generali
osiguranja i predsednik Udruženja
aktuara Srbije

- XIV Međunarodni simpozijum "Upravljanje rizicima u osiguranju i bankarstvu" u organizaciji Udruženja aktuara Srbije i Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Beogradu održan je od 19. do 22. maja 2016. godine u hotelu Mona na Zlatiboru. Simpozijumu su prisustvovali najveći stručnjaci iz aktuarske prakse iz Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Slovenije, kao i veliki broj profesora sa ekonomskih fakulteta iz regiona

Prvog dana Simpozijuma održan je okrugli sto na temu "ORSA i kako je primeniti u Srbiji". Izabrana tema je veoma aktuelna s obzirom na to da su sve osiguravajuće kompanije u Srbiji, po prvi put pre nekoliko nedelja, imale obavezu da dostave Narodnoj banci Srbije ORSA izveštaj. Po propisima NBS-a, svaka kompanija je, u okviru upravljanja rizicima, dužna da vrši sopstvenu procenu rizika i solventnosti (engl. *Own Risk and Solvency Assessment* – ORSA), koja je sastavni deo poslovne strategije i koja se uzima u obzir pri donošenju strateških odluka i pri upravljanju adekvatnošću kapitala društva. U ovom trenutku u Srbiji I stub solventnosti je u režimu Solventnosti I, dok je II stub, zahvaljujući odlukama NBS-a o

ORSA i kako je primeniti u Srbiji

uslovima i načinu vršenju nadzora te sistemu upravljanja praktično potpuno u režimu Solventnosti II.

Imao sam posebnu čast da presedavam ovim okruglim stolom na kome su učestvovali Nikola Rodić iz Narodne banke Srbije, Matija Šenk iz slovenačke osiguravajuće kompanije Adriatic Slovenica, Mirela Mitrašević, predstavnica Fakulteta za poslovnu ekonomiju iz Bijeljine, Jelena Dogačić iz Milenijum osiguranja, Nenad Milikić iz UNIQA osiguranja iz Beograda, kao i brojni prisutni učesnici Simpozijuma.

Uvodnu prezentaciju imao je Nikola Rodić. Obavestio je prisutne o zahtevima ORSA-e kod regulatora u Srbiji, Evropskoj uniji, ali i drugim razvijenim zemljama. ORSA procese i izveštaje, kao obavezne, nedavno su uspostavili ili planiraju vrlo skoro da ih uvedu regulatori osiguranja u Kanadi, SAD-u, Singapuru i Južnoafričkoj Republici, iako ne planiraju da implementiraju Solventnost II. S obzirom na nedoumice oko sadržaja i forme ORSA izveštavanja u Srbiji, tokom svog izlaganja Rodić je istakao princip proporcionalnosti analiza koje zahteva ORSA i profila rizika pojedinačne osiguravajuće kompanije. Savetovao je osiguravajuće kompanije da počnu da primenjuju stres testove kao osnovu za merenje rizika u okviru ORSA procesa, s obzirom na nemogućnost primene standardne formule u trenutnom režimu solventnosti u Srbiji. NBS je nedavno sprovela stres test za celo tržište osiguranja i tokom leta se očekuje objavljivanje rezultata. Takođe, Rodić je najavio dalje aktivnosti Narodne banke u implementaciji režima Solventnost II.

Matija Šenk je podelio sa učesnicima iskustvo u implementaciji Solventnosti II u Sloveniji. Istakao je da je u uspostavljanju ORSA procesa ključna reč "sopstvena" (engl. *own*), odnosno da svaka osiguravajuća kompanija treba da razvije ORSA procese i izveštaje na svoj način, primeno svojim potrebama i mogućnostima. Šenk smatra da će uvođenje Solventnosti II biti skuplje za osiguravajuće kompanije koje ne pripadaju grupama iz Evropske unije, s obzirom na to da kroz ceo proces moraju da prođu samostalno, bez mogućnosti korišćenja znanja i iskustva evropskih vlasnika koji su proces uspostavljanja ORSA-e već uspešno završili. Kao pozitivnu osobinu srpske regulative istakao je i to što za sada nema eksplicitnih kazni za neadekvatnu implementaciju ORSA izveštavanja.

Mirela Mitrašević je diskutovala o primeni međunarodnih standarda, naročito MRS 39 i MSFI 4 u kontekstu režima Solventnost II. Akcenat je stavila na pravila za definisanje fer vrednosti. Pored razmatranja teorijskih problema budućih promena u međunarodnim standardima, ukazala je i na praktične probleme koje osiguravajuće kompanije u Republici Srpskoj imaju sa eksternim revizorskim kućama po pitanju testiranja adekvatnosti obaveza.

Jelena Dogačić je istakla da su apetit za rizikom, limit izloženosti riziku, rizični profil i adekvatnost kapitala pojedinačne osiguravajuće kompanije, četiri ključna elementa sistema upravljanja rizikom, koji su preduslov za uvođenje ORSA procesa u kompaniju. Ona je skrenula pažnju da ORSA nije samo izveštaj koji se mora predati NBS-u jednom godišnje, nego da je to proces u kome treba aktivno da učestvuje cela kompanija. Detaljno je opisala sve rizike, kao i stres testove koje je izvodila na primeru kompanije u kojoj radi.

Nenad Milikić je svoju prezentaciju posvetio detaljnom objašnjavanju internih rizika sa kojima se suočava svaka osiguravajuća kompanija. To su rizik osiguranja, životnog i neživotnog, tržišni rizik, rizik neispunjenosti obaveza druge ugovorne strane, rizik likvidnosti, operativni, pravni i drugi značajni rizici.

Svoje izlaganje sam posvetio praktičnoj implementaciji ORSA izveštaja pre uvođenja Solventnosti II. Pored opisa procesa implementacije u EU i smernica koje je dala EIOPA za implementaciju u pripremnoj fazi, definisao sam potencijalna poglavlja jednog hipotetičkog ORSA izveštaja koji bi bio odgovarajući u režimu Solventnosti I, te detaljno opisao njihovu strukturu i sadržaj. Tokom okruglog stola istakao sam da fokus u implementaciji Solventnosti II obično bude na kapitalnim zahtevima, što nije dobro, jer kapital ne može da pokrije nedostatke koji nastaju usled lošeg upravljanja kompanijom.

Posle prezentacija u diskusiji su učestvovali i prisutni učesnici Simpozijuma, Vladimir Kaščelan, Mirjana Marković, Željko Šain i drugi. Zajednički zaključak Okruglog stola je da će primena ORSA-e značajno doprineti blagovremenoj identifikaciji i oceni rizika koji ugrožavaju finansijski položaj osiguravajućih kompanija, kao i podizanju standarda upravljanja ovim rizicima. ■

